PROBLÉMY HRANIČNÍCH VRSTEV KARPATU A SP. BADENU V JIŽNÍ ČÁSTI KARPATSKÉ PŘEDHLUBNĚ

STRATIGRAPHY PROBLEMS OF THE BOUNDARY MEMBERS OF THE KARPATIAN AND EARLY BADENIAN IN THE SOUTHERN CARPATHIAN FOREDEEP

(33-24 Hnánice)

Ivan Cicha - Jiřina Čtyroká

South Moravia, Miocene, Foraminifere, Stratigraphy

V minulém roce byly odebrány a zpracovány vzorky z příležitostných umělých odkryvů a z vrtů, pro trasu silnice k hraničnímu přechodu a z výkopů pro novou celnici j. od Hnánic pro revizní mikropaleontologická přehodnocení v souvislosti s již zpracovaným hraničním územím v Rakousku.

Původní mikropaleontologická vyhodnocení miocénu byla na tomto listu provedena V. Molčíkovou (1984). Autorka zde na základě společenstev dírkovců z povrchových vzorků a v profilu vrtu Hnánice - 1 (4,00-29,60 m) řadí zelenošedé jemně písčité jíly vystupující ve dvou téměř paralelních okruzích j.a s. Hnánic do spodního badenu. Poukazuje však zároveň na pozoruhodný výskyt vůdčích druhů karpatských uvigerin jak ve vrtu Hnánice - 1, tak i v povrchových odkryvech a sondách a jejich přítomnost vysvětluje splavováním vyšších částí karpatských sedimentů z blízkého okolí (např. morfologické vyvýšeniny na sousedním listu Šatov) do spodnobadenského sedimentačního prostoru.

Teprve v posledních letech, kdy nám bylo umožněno provést na základě odebraných vzorků podrobné srovnání se společenstvy foraminifer j. od našeho území na listech 9 Retz a 22 Hollabrunn v Rakousku (Čtyroká - Čtyroký 1991, Cicha - Rudolský 1994), je zřejmé, že ve vyšší části karpatu, v nadloží prvního výskytu druhu Uvigerina graciliformis Papp et Turnovsky nastupují společenstva s poměrně bohatým výskytem rodu *Globorotalia* s druhy *G. bykovae* Aisenstat, *G. transsylvanica* Popescu, *G. mayeri* (Cushman et Ellisor), *G. siakensis* Le Roy v asociaci s *Globigerina praebulloides* Blow, *G. bulloides* d'Orbigny a *G. ottnangiensis* Rögl. Dále ve vyšší části souvrství karpatu byl také zaznamenán častější výskyt zástupců rodu Globigerinoides *G. trilobus* (Rss.), *G. quadrilobatus* (d'Orb.), *G. subsacculiferus* Cita, P. Silva et Rossi, *G. bisphericus* Todd. Tyto planktonní druhy jsou doprovázeny mimo běžných forem také morfologicky výraznými schránkami benthosních foraminifer jako *Bolivina antiqua* d'Orb., *Vaginulinopsis pedum (d'Orb.) a Amphicoryna badenensis* (d'Orb.). Z uvigerin jsou časté především *U. graciliformis* Papp et Turn., *U. acuminata* Hosius, *U. pygmoides* Papp et Turn., dále *Pappina breviformis* (Papp et Turn), a *P. primiformis* (Papp et Turn.).

Výše popsaná společenstva dírkovců karpatu ze sousedního Rakouska celkově odpovídají svým druhovým spektrem vzorkům karpatu na našem území v oblasti Hnánic, původně však řazených do stratigraficky vyššího stupně. Zde také, obdobně jako sz. Hollabrunnu v nejvyšší části litologicky celkem monotonního souvrství karpatu byl zaznamenán početně ojedinělý výskyt přechodní formy mezi *Globigerinoides bisphericus* a *Praeorbulina* a zároveň i přechody mezi druhy *Uvigerina acuminata - U. macrocarinata*. Výše popsaná benthosní společenstva charakterizující zonu *G. bisphericus* pokračují i do vývojů s ojedinělým výskytem druhu *Praeorbulina glomerosa circularis*.

V širší oblasti Hnánic nebylo možné mezi vývojem svrchního karpatu a zony s výskytem praeorbulin položit jasnou litologickou hranici a na základě geologických poměrů v Rakousku lze předpokládat, že nepřerušená sedimentace pokračuje až do zony praeorbulinové i v této části karpatské předhlubně na Moravě. Na základě ojedinělého výskytu druhu *Orbulina suturalis* Bronn. ve společenstvu dírkovců v mělkém vrtu V-2 j. Hnánic nelze tedy vyloučit, že nepřerušená sedimentace pokračuje až do hraničních vývojů zon *Praeorbulina - Orbulina suturalis*.

Přihlédneme-li k těmto výsledkům, které vycházejí z první části revize mikropaleontologických vzorků jak na našem území, tak i v jižní části předhlubně v Rakousku, můžeme přítomnost zony *G. bisphericus* a zony praeorbulinové pokládat za doloženou.

T.zv. bazální a okrajové štěrky spod. badenu, odkryté v sj. pruhu v jv. části předhlubně v oblasti Novosedly - Drnholec - Troskovice, atd. jsou patrně mladší zon *G. bisphericus - Praeorbulina*. K hlavní fázi spodnobadenské transgrese by tak došlo až v zoně *Orbulina suturalis* (akme zona), kam patří i brněnské písky a jejich ekvivalenty.

Další přehodnocení hraničních vývojů karpatu a spod. badenu v celé oblasti předhlubně s přihlédnutím k nově zjištěným skutečnostem se jeví jako velmi aktuální.

Literatura:

Cicha I., Rudolský J. (1995): Bericht 1994 über geologische Aufnahmen im Miozän des Gebietes auf Blatt 21 Horn, 22 Hollabrunn und 23 Hadres. – Jahrb. Geol. B.-A. 137, Wien (v tisku).